

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/53/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3517209287
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Vrtochová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3517209287.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho v spore žalobcov:
1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX a 2/ D. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. F. A. XX/X, G. A. G. B., obaja právne zastúpení: JUDr. Mária Cagalová, advokátka, so sídlom Poľovnícka 10, Nové Mesto nad Váhom, proti žalovanej: H. I., J. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX/XX, G. A. G. B., právne zastúpená Advokát CIBULKA s. r. o., so sídlom Hodžova 1488/53, Trenčín, o vrátenie daru, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 8. januára 2024, č. k. NM-6C/110/2017-181, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. priznal žalovanej náhradu trov konania vo výške 100%.

2. V odôvodnení uviedol, že právna predchodkyňa žalobcov a žalovanej podanou žalobou doručenou súdu dňa 11.12.2017 žiadala súd, aby uložil žalovanej povinnosť vydať žalobkyňi nehnuteľnosti - parcelu registra "C" - parcelu č.X/XX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 198 m2, byt č. 4 na I. poschodí vo vchode 1 v podiele 1/1 v bytovom dome súp. č. XXX na parcele č. X/XX, podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku v podiele 9461/38563, vedené u Okresného úradu, katastrálneho odboru, Nové Mesto nad Váhom na liste vlastníctva č. XXX pre k. ú. K. B. a parcelu registra "C" - parc. č. X/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 7161 m2 v podiele 1/16 vedenú u Okresného úradu, katastrálneho odboru, Nové Mesto nad Váhom v LV č. XXXX pre k. ú. K. B., v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Súčasne žiadala uložiť žalovanej povinnosť zaplatiť jej náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia. V žalobe poukazovala na skutočnosť, že po uzatvorení darovacej zmluvy, uzatvorenej vo forme Notárskej zápisnice N558/2015, Nz2904/2015, NCRIs29732/2015, ktorou darovala žalovanej nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. K. B., sa správanie žalovanej voči nej výrazne zmenilo, a to k horšiemu. Žalovaná sa o žalobkyňu, svoju matku, prestala vôbec zaujímať, prestala ju navštevovať. Vôbec sa nezaujíkala o to, či žalobkyňa nepotrebuje jej osobnú pomoc v chorobe a starobe, hoci dobre vie, že žalobkyňa má zdravotné problémy, ktoré vyžadujú osobnú starostlivosť iných osôb. Starostlivosť, ktorú by mala uskutočňovať žalovaná, supluje sestra žalobkyne pani D. C., na pomoc ktorej je odkázaná.

Pre veľký nevďak žalovanej prejavujúci sa v jej sústavnom správaní, neposkytovaní potrebnej pomoci, ktorú možno kvalifikovať ako dlhodobé a hrubé porušenie dobrých mravov, žalobkyňa využila svoje právo vyplývajúce jej z ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka a prostredníctvom právnej zástupkyne sa listom zo dňa 15.07.2016 domáhala vrátenia daru, ktorý bol predmetom darovacej zmluvy, spísanej formou notárskej zápisnice č. N558/2015, Nz2904/2015, NCRIs29732/2015 zo dňa 21.08.2015. Na tento list žalovaná reagovala prostredníctvom svojho právneho zástupcu listom zo dňa 24.08.2016, kde uviedla, že nehnuteľnosti dostala darom od žalobkyne, ktorá ju o takéto riešenie spolu so zriadením práva zodpovedajúceho vecnému bremenu požiadala, je s ňou v stálom kontakte a navštevuje ju, pričom nevie o žiadnej požiadavke žalobkyne na vrátenie daru. Právny zástupca súčasne žiadal o zaslanie plnomocenstva na zastupovanie, ktoré mu podľa právnej zástupkyne právnej predchodkyne žalobkyne bolo zaslané listom zo dňa 15.05.2017. Žalobu podala z dôvodu nevydania darovaných nehnuteľností žalovanou žalobkyňu, ako uviedla v závere podanej žaloby. Žalovaná vo vyjadrení podanom jej právnym zástupcom, ktoré bolo doručené súdu dňa 26.02.2018 uviedla, že nesúhlasí s doručenou žalobou a jej dôvodmi. Nesúhlasí s tým, že sa správa k žalobkyňu - darkyňu tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy. Poukázala na skutočnosť, že sama je onkologickou pacientkou a preto poskytnutie pomoci žalobkyňu je z jej strany limitované. Napriek tomu sa snaží žalobkyňu pomáhať a navštevovať aj s rodinou ako sa len dá. Vychádzajúc z jej vyjadrenia, tvrdenia žalobkyne nie sú založené na pravde, keďže ju pravidelne navštevuje a rozoberajú aj jej zdravotný stav. Žalobkyňa sama iniciovala prevod nehnuteľností. Právny zástupca tiež namietal skutočnosť, že napriek výzve žalovanej mu nebola zaslaná požadovaná plná moc udelená žalobkyňou jej právnej zástupkyňu. Údajne

z tohto dôvodu nereagoval na výzvu právnej zástupkyne žalobkyne. Súčasne poukázal na ovplyvniteľnosť žalobkyne a zníženú schopnosť posúdiť dôsledky právnych úkonov, okrem iného i plnomocenstva. V bode 3 svojho vyjadrenia, v časti právneho posúdenia poukázal na skutočnosť, že predpokladom úspešného uplatnenia práva nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného alebo len jeho samotná nevďačnosť, obvykle ide o porušenie značnej intenzity alebo o porušovanie sústavné. Poukazujúc na ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka, právny zástupca konštatoval, že neboli naplnené dôvody pre uplatnenie vrátenia daru zo strany žalobkyne. V danom prípade dokonca nedochádzalo zo strany žalovanej ani len k nejakej nevďačnosti, nevšímavosti, či ľahostajnosti voči žalobkyňu, pričom už vôbec nemožno hovoriť o správaní, ktoré hrubo porušuje dobré mravy. V závere vyjadrenia právny zástupca žalovanej poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno svedčiace nárokovanému právu na vrátenie daru. Žalobu žiadal zamietnuť.

3. Súd vykonal dokazovanie a z istil nasledovný skutkový stav: Pôvodná žalobkyňa L. B. uzatvorila s H. I., žalovanou dňa 21.08.2015 vo forme Notárskej zápisnice č. N558/2015, Nz2904/2015, NCRIs29732/2015 Darovaciu zmluvu, na základe ktorej darovala pôvodná žalobkyňa žalovanej nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. K. B. vedené v LV č. XXXX - parcela registra "C", parcela č. X/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 7161 pod B17 v 1/16 a v LV č. XXX - parcelu registra "C", parcelu č. X/XX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 198 m² stavba: obytný dom súp. č. XXX na parc. č. X/XX, podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku 9461/38563, byty a nebytové priestory: byt č. X na H. poschodí obytného domu súp. č. XXX vo vchode č. X pod K. v 1/1. Dňa 21.08.2015 pôvodná žalobkyňa L. B. so žalovanou H. I. uzatvorila vo forme Notárskej zápisnice č. N575/2015, Nz29051/2015, NCRIs29737/2015 Zmluvu o zriadení vecného bremena. L. B. bola oprávnenou z vecného bremena, H. I. osobou povinnou z vecného bremena. Vecné bremeno bolo zriadené k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy, tiež zo dňa 21.08.2015. Z listov vlastníctva č. XXX L. M. XXXX pre k. ú. K. B. vyhotoveného dňa 08.12.2017 bolo súdom zistené, že žalovaná je výlučnou vlastníčkou bytu č. X na I. poschodí obytného domu súp. č. XXX vo vchode č. X podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku 9461/38563 nachádzajúceho sa v obytnom dome súp. č. XXX na parcele č. X/XX a tiež parcely registra "C", parcely č. X/XX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 198 m², v podiele 1/1, rovnako tak parcely č. X/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 7161 m² v 1/16. Na liste vlastníctva č. XXX pre k. ú. K. B. v častiach ťarchy ako ťarcha bolo zapísané tiež vecné bremeno spočívajúce v práve doživotného bývania a užívania nehnuteľností bytu č. X na H. poschodí vo vchode č. X v bytovom dome súp. č. XXX na parcele č. X/XX, podiel o veľkosti 9461/38563 na spoločných častiach a zariadeniach domu a pozemku C - KN p. č. X/XX v prospech L. B., J. C.

- pôvodnej žalobkyne. Z listu právnej zástupkyne pôvodnej žalobkyne zo dňa 15.07.2016 súd zistil, že pôvodná žalobkyňa sa voči žalovanej domáhala vrátenia daru pre veľký nevďak prejavujúci sa v sústavnom správaní žalovanej, neposkytovaní potrebnej pomoci, ktoré možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, a to v zmysle ust. § 630 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z vyjadrenia žalobkyne v tomto liste sa správanie žalovanej vo vzťahu k nej zmenilo k horšiemu, žalovaná sa o ňu prestala zaujímať a prestala ju navštevovať. Z listu zo dňa 24.08.2016 písaným právnym zástupcom žalovanej, tento žiadal právnú zástupkyňu pôvodnej žalobkyne o zaslanie plnej moci, v ktorom súčasne uviedol, že nehnuteľnosti dostala jeho klientka darom od svojej matky, ktorá ju o takéto riešenie spolu so zriadením práva zodpovedajúceho vecnému bremenu požiadala, je s ňou v stálom kontakte a navštevuje ju, pričom nevie o žiadnej podobnej požiadavke svojej matky týkajúcej sa vrátenia daru. Z listu zo dňa 11.08.2016 súd zistil, že týmto sa pôvodná žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne opätovne domáhala vrátenia daru. Svoju právnú zástupkyňu žalovaná splnomocnila nesporne dňa 11.07.2016 na všetky úkony súvisiace vrátane uvedených úkonov vo veci vrátenia daru. Žalobkyňa L. B. (t. j. pôvodná žalobkyňa), na pojednávaní konanom dňa 23.01.2019 na súd pôsobila duševne nestabilne; akoby ani nechápala, čo konkrétne je predmetom konania. Jej výpoveď bola nesústredená a pôsobila na súd zmätočne. Súd mal pochybnosti a tieto pretrvávali v priebehu celého konania, či si žalobkyňa vôbec uvedomovala, aký konkrétny úkon realizuje pri podpísaní Notárskej zápisnice č. N558/2015, Nz2904/2015, NCRIs29732/2015 zo dňa 21.08.2015 a tiež čo je predmetom samotnej žaloby. O skutočnosti, že žalobkyňa vie, čo je predmetom žaloby vyjadril pochybnosti právnym zástupcom žalovanej na pojednávaní konanom dňa 23.01.2019. Na zníženú schopnosť posúdiť dôsledky právnych úkonov pôvodnej žalobkyne, poukazoval tiež v závere bodu 2 Vyjadrenia žalovanej doručeného súdu 26.02.2018. Pochybnosti súdu obsiahnuté v bode 10. potvrdila žalovaná vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom dňa 23.01.2019, keď sa k otázke jej právneho zástupcu, či pozná dôvod, pre ktorý jej matka darovala byt vyjadrila, že nie (na rozdiel od jej tvrdenia na inom pojednávaní, na ktorom bol vypočutý tiež ako svedok jej manžel). Je podľa názoru súdu nezvyčajné darovať nehnuteľnosť potomkovi, ku ktorému rodič nemal žiadny vzťah, ktorého dal ako dieťa do ústavu, resp. keď mal možnosť (najneskôr pri narodení druhého dieťaťa t. j. v roku 1968) si toto dieťa z ústavu neprevzal, nevychovával a starostlivosť oň prenechal starej matke, tiež keď opätovne k otázke právneho zástupcu tvrdila, že matku navštevuje 2-3 krát do mesiaca, keď jej matka zavolá, nakúpi jej (čo znamená, že má o ňu záujem), no nemá vedomosť o tom, že matka je v nemocnici a dozvie sa to až od ženy uja a sama matka jej nedá vedieť, že je v nemocnici, hoci jej telefonuje, keď potrebuje nakúpiť. Žalovaná vyjadrila prekvapenie nad tým, že "mama proti dcére ide", tvrdila vo vyjadrení podanom prostredníctvom jej právneho zástupcu podanom na súd 26.02.2018, že sama je onkologickou pacientkou a poskytovanie pomoci žalobkyňi je obmedzené a limitované a pri jej výpovedi dňa 23.01.2019, že operáciu prsníka prekonala v roku 2014, keď bola operovaná na prsník, pričom k uzavretiu darovacej zmluvy došlo v auguste 2015, teda rok potom, čo bola operovaná, pričom z lekárskeho správ predložených jej právnym zástupcom nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali jej tvrdeniu, že poskytovanie pomoci jej matke sú obmedzené a limitované pre jej operáciu prsníka v roku 2014. Na pojednávaní konanom dňa 23.01.2019 tiež uviedla, že brat jej povedal, aby "už odtiaľ išla preč" a tiež, že jej koľkokrát ani dvere nechcel otvoriť. Uznesením sp. zn. 6C/110/02017-94 zo dňa 15.03.2022 súd rozhodol, že v konaní pokračuje na strane žalobkyne, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX s jej dedičmi, a to s A. B., nar. XX.XX.XXXX a D. C., nar. XX.XX.XXXX. Na pojednávaní konanom dňa 23.08.2023 právna zástupkyňa žalobcov požiadala súd, aby pripustil zmenu petitu žaloby nasledovne: Žalobkyňa L. B., J. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. B. M. XXX, XXX XX C., ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou nehnuteľností parcely registra "C" parcela č. X/XX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 198 m², bytu č. X na H. poschodí, vchod X, v podiele 1/1, v bytovom dome súp. č. XXX na parcele č. X/XX podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a k spoluvlastníckemu podielu pozemku v podiele 9461/38563 vedený u Okresného úradu, katastrálneho odboru Nové Mesto nad Váhom v LV č. XXX pre k. ú. K. B. a parcely registra "C" parcela X/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 7161 m² v podiele 1/16 vedenú u Okresného úradu, katastrálneho odboru Nové Mesto nad Váhom, LV č. XXXX pre k. ú. K. B.. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcom 1 /a 2/ náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Súd zmenu petitu žaloby v zmysle návrhu právnej zástupkyne žalobcov pripustil. Z výsluchu právneho nástupcu žalobkyne A. B. súd nezistil žiadne zásadné skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na rozhodnutie súdu vo vzťahu k predmetu konania. Jeho tvrdenie, že žalovaná s manželom zobrali jeho matku (pôvodná žalobkyňa)

bez jeho povolenia a táto nemala pri sebe ani lieky, ani inzulín a že mama mala potom večer bolesti a on s ňou problémy, zostali nepreukázané. Z výsluchu právnej zástupkyne žalobkyne D. C. súd rovnako nezistil žiadne zásadné skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na rozhodnutie súdu vo vzťahu k predmetu konania. D. C. však uviedla, že pani B. prekonala mozgovú príhodu; a odkedy ochorela, starala sa o ňu, čo nebolo žalovanou popreté. Potvrdila, že dva krát, keď bola u pani B., prišla k tejto žalovanej a na návšteve sa k nej nesprávala hrubo. Žalovaná i po rozhodnutí súdu o pokračovaní v konaní s nástupcami po pôvodnej žalobkyňou L. B. zo dňa 15.03.2022, sama neuviedla iné ako na pojednávaní konanom dňa 23.01.2019, s výnimkou odpovede na otázku právneho zástupcu žalovanej, prečo mama darovala byť len jej, na ktorú odpovedala inak ako na pojednávaní konanom dňa 23.01.2019, a to, že sa bála dať byť pánovi B., z dôvodu, že by ho tento "prepil". Z výpovede svedka F. I. na pojednávaní 04.10.2023, manžela žalovanej ("muž"), na rozdiel od odpovede žalovanej na otázku právneho zástupcu, "Prečo vám mama dala ten byt. Povedala vám to?", na ktorú žalovaná odpovedala nie nepovedala, naopak vyplynulo, že pani B. (matka žalovanej) sa rozhodla, že prepíše nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom darovacej zmluvy na dcéru, pretože jej syn (žalobca 2/) sa opíjal a robil jej aj zle. Na rozdiel od žalovanej svedok vo svojej výpovedi uviedol, že s pánom B. (bratom žalovanej synom žalobkyne) boli "v dobrom vzťahu". Akonáhle im matka darovala byt "ako keby uťalo". V tejto časti svojej výpovede sa vyjadril k vzťahu žalovanej s pánom B. na pojednávaní konanom dňa 04.10.2023 zhodne so žalovanou, z ktorej výpovede na pojednávaní konanom dňa 23.01.2019 však nevyplývalo, že by mali dobré vzťahy s pánom B.. Z výpovede svedka bolo zrejmé, že má vzťah k žalovanej i predmetu konania a k nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom darovacej zmluvy uzatvorenej dňa 21.08.2015 vo forme Notárskej zápisnice. Naopak bol zaujatý vo vzťahu k žalobcovi 2/ a žalobkyňou 1/. Nesporne chránil záujem jeho, i svojej manželky (žalovanej) v konaní o vrátenie daru, ktoré sú zrejmé, nakoľko pri predaji predmetnej nehnuteľnosti by sa ako manžel žalovanej podieľal na finančnom prospechu. Najdôveryhodnejšou výpoveďou v konaní bola výpoveď svedkyne pani A. A.. Táto bola s nebohovou pani B. v kontakte každý deň. Z jej výpovede vyplynulo, že sa jej pani B. žalovala, že chcela, aby aj jej syn mal svoju časť z nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom daru, t. j. bytu, v ktorom bývali pôvodná žalobkyňa pani B., jej manžel a žalobca 2/, syn pani B.. Pani B. sa jej zdôverila asi rok pred smrťou, že ju jej syn má kúpať (žalobca 2/), i tým, že viac krát volala žalovanú, jej dcéru, aby ju prišla okúpať a táto odmietla. O žalovanej sa vyjadrovala slušne, no uviedla, že napriek tomu, že sedávali ako susedia na lavičke videla ju dva krát. Prvý krát pred prepisom bytu a druhý, keď sa stalo, že došlo k prepísaniu bytu, ktorého vrátenia sa domáhala žalobkyňa. Potvrdila, že o pani B. sa staral jej syn a pani C., ktorá jej nosila nákupy a lieky a tiež ju chodila kúpať. Samotná pani B. chodila "za nimi" na lavičku si sadnúť (z jej výpovede vyplynulo, že ako susedia sedávali na lavičke) a povedala, čo pani C. robila. Potvrdila, že pani B. potrebovala pomoc. Za zásadné považuje súd jej vyjadrenie ohľadom zdravotného stavu pani B., keď uviedla, že pani B. niekedy bola akoby pomätená a niekedy komunikovala normálne, pričom takto sa jej javila už v čase, keď došlo k prepísaniu bytu, ktorý je predmetom sporu. V tejto súvislosti uviedla, že keď pani B. bol doručený nejaký list prišla a pýtala sa ich, napr. na platbu za elektriku. Vychádzajúc z jej svedeckej výpovede, ktorú súd považuje za hodnovernú s ohľadom na jej verbálny i neverbálny prejav, došlo k potvrdeniu pochybností súdu uvedených v bode 10. rozsudku. Z výpovede svedka B. N. bolo zrejmé, že má vzťah k žalobcom - právnym nástupcom pôvodnej žalobkyne, poznajú sa a sú priatelia. Spôsob jeho verbálneho i neverbálneho prejavu sa nejavil súdu ako nezaujatý a ako hodnoverný ho možno vyhodnotiť súdom len z časti, keď svedok potvrdil, že o pani B. sa starala a poskytovala jej pomoc pani C.. Ním sprostredkované tvrdenia od pani B. súd nevzal do úvahy, nakoľko z vykonaného dokazovania už mal preukázané, že žalovanú nevychovala matka, t. j. pani B., bola umiestnená v detskom domove a starostlivosť jej poskytovala tiež stará matka. Nemohla teda svedkovi povedať, že mala dve deti a rovnako ich vychovala bez toho, že by jej zlyhávala pamäť. Pokiaľ by i bol svedkom telefonických rozhovorov pani B. a žalovanej, nie je z jeho výpovede zrejмый čas, t.j. konkrétny rok, či inak vymedzené obdobie, kedy žalovaná na žiadosť matky o pomoc jej túto neposkytla zo závažných dôvodov.

4. Z ustanovenia § 630 Obč. zákonníka je zrejmé, že darca má právo domáhať sa vrátenia daru, toho, čo bolo predmetom darovacej zmluvy, ak obdarovaný sa správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že hrubo porušuje dobré mravy. Právo darcu domáhať sa vrátenia daru je založený zákonom. Právny vzťah z darovacej zmluvy však nezaniká priamo

zo zákona, záleží na darcovi, či toto právo za splnenia zákonných predpokladov uplatní. Právo darcu domáhať sa vrátenia daru pritom vzniká okamihom, keď obdarovaný svojim konaním voči darcovi alebo členom jeho rodiny porušil dobré mravy. Ak darca toto právo vyplývajúce mu z ust. § 630 Obč. zákonníka využije, zaniká darovací vzťah okamihom, keď prejav vôle darcu došiel obdarovanému. Prejavom vôle darcu sa ruší darovacia zmluva a obnovuje sa vlastnícke právo darcu k veci ex nunc. Z uvedeného vyplýva, že darca nepotrebuje

k účinnému uplatneniu práva domáhať sa vrátenia daru rozhodnutie súdu. Pokiaľ toto právo využije môže sa obrátiť na súd. Obsahom dokazovania na súde následne sú skutočnosti tvrdené navrhovateľom v jej žalobe, ktoré podľa navrhovateľa odôvodňovali právo navrhovateľa ako darcu k realizovaniu úkonu voči obdarovanému, ktorým sa domáhal vrátenia daru. Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu však nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného alebo len jeho samotná nevďačnosť, ale také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Ide buď o porušenie značnej intenzity alebo porušovanie sústavné alebo aj neposkytnutie potrebnej pomoci darcovi, ktorá povinnosť buď vyplýva z právnych noriem alebo zo zmluvného vzťahu.

5. Z vykonaného dokazovania súdom nebolo preukázané, že žalovaná hrubo vo vzťahu k žalobkyni porušila dobré mravy. Žalovaná vyrastala v detskom domove, starostlivosť o ňu zabezpečovala ešte stará matka, matka sa o ňu od útleho detstva nestarala a tak nemohlo dôjsť medzi nimi k vzťahu, aký má rodič a dieťa, k úzkym citovaným väzbám, ktoré sa vytvárajú medzi matkou a dcérou postupne od narodenia až do smrti matky dieťaťa. Pokiaľ i žalovaná neposkytovala žalobkyni, matke, potrebnú pomoc v rozsahu riadnej starostlivosti dieťaťa voči rodičovi v čase, kedy jej matka bola chorá, ťažšie si vôbec si nedokázala zabezpečiť základné potreby, nemožno nedostatočnú i obmedzenú alebo i žiadnu pomoc zo strany žalovanej kvalifikovať s ohľadom na uvedené ako hrubé porušenie dobrých mravov, i keď by išlo o porušovanie značnej intenzity, či porušovanie sústavné, čo v danom prípade zo strany žalobcov nebolo preukázané. Výpoveďami svedkov nebolo možné ustáliť, či a do akej miery žalovaná poskytovala potrebnú pomoc žalobkyni, a to svedka F. I. s ohľadom na jeho vzťah k žalovanej i k predmetu konania, svedkyne A. A. s ohľadom na jej vyjadrenie, že pani B. sa niekedy javila ako pomätená a tiež i keď sedávala na lavičke pred domom nie všetko mohla vidieť, svedka B. N. vzhľadom k tomu, že ním sprostredkované tvrdenia od pani B. nevzal do úvahy s ohľadom na skutočnosti uvedené v bode 19. rozsudku, rovnako ako na celé vyhodnotenie jeho výpovede v tomto bode. I keď právny zástupca žalovanej vo svojom vyjadrení žalovanej doručenom súdu 26.02.2018 poukazoval na ovplyvniteľnosť a zníženú schopnosť žalobkyne posúdiť dôsledky právnych úkonov a svedkyne pani A. sa tiež pani B. niekedy javila ako pomätená, návrh na posúdenie jej spôsobilosti na právne úkony nebol podaný ani jednou zo strán sporu. I v prípade preukázania neschopnosti pani B. posúdiť následky svojho konania by výsledok tohto konania bol rovnaký. S poukazom na výsledky vykonaného dokazovania súd žalobu zamietol. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaná bola vo veci úspešná v plnom rozsahu, preto súd rozhodol tak, že žalovanej sa priznáva náhrada trov konania vo výške 100%.

6. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia a žiadali, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobe vyhovel a priznal im náhradu trov konania. Uviedli, že i keď žalovaná je onkologickou pacientkou, z lekárskeho správ, následne predložených v konaní, vôbec nevyplýva, že by žalovaná bola v poskytovaní pomoci matke nejako limitovaná a ak by aj bola, tak v akom rozsahu. Túto skutočnosť uviedol i súd v bode 11. odôvodnenia rozsudku. Rozsah jej ochorenia nebol taký, aby jej nedovoľoval poskytovať potrebnú pomoc svojej matke. Skutočnosť, že žalovaná je onkologickou pacientkou ešte nedokazuje, že nebola schopná túto pomoc poskytovať aspoň v minimálnom rozsahu. Dokazuje to i tá skutočnosť, že mala lekárom predpísaný liek Tamoxifen, ktorý sa predpisuje na hormonálnu liečbu, nie na onkologickú liečbu, neišlo teda o chemoterapiu alebo rádioterapiu /ožare/. Pokiaľ túto skutočnosť žalovaná tvrdila, mala predložiť správu od gynekológa o priebehu nemoci a ako táto mohla ovplyvňovať jej zdravotný stav spočívajúci v neschopnosti poskytovať starostlivosť svojej matke. V zmysle § 630 OZ darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy. I napriek tomu, že toto právo pôvodnej žalobkyne, žalovaná zobrala na vedomie v bode III. darovacej zmluvy, po darovaní sa o svoju matku prestala vôbec zaujímať, prestala ju navštevovať, nezaujímal sa o to, či nepotrebuje jej osobnú pomoc v chorobe a starobe, hoci dobre vedela, že má

zdravotné problémy, ktoré si vyžadovali denno-dennú osobnú starostlivosť iných osôb. Starostlivosť, ktorú mala uskutočňovať žalovaná, suplovala žalobkyňa 2/, na pomoc ktorej bola denne odkázaná a tiež žalobca 1/, ktorý žil

s pôvodnou žalobkyňou v spoločnej domácnosti. Pre veľký nevďak žalovanej prejavujúci sa v jej nezájume o osobu pôvodnej žalobkyne a najmä v neposkytovaní potrebnej pomoci a starostlivosti pôvodnej žalobkyne, ktorú možno kvalifikovať ako dlhodobé a hrubé porušenie dobrých mravov, pôvodná žalobkyňa využila svoje právo vyplývajúce jej z ustanovenia § 630 OZ a žiadala žalovanú o vrátenie daru. Podľa súdnej praxe "hrubým porušením dobrých mravov" sa rozumie ich porušenie značnej intenzity alebo ich sústavné porušovanie

(R 88/1988) takže "kvantita aj kvalita" nevhodného správania sú rovnocennými ukazovateľmi. Správanie, ktoré jednorazovo nemusí byť právnevýznamné, sa pri určitej periodicite stáva relevantným. Hoci subjektívny prvok hrá v odvolaní darovania významnú úlohu, je nevyhnutné, aby bolo správanie obdarovaného posudzované objektívne (R 61/1997), "za právne relevantné sa považuje len také správanie obdarovaného, ktoré sa objektívne prejavilo". Správne súd v bode 18. odôvodnenia rozsudku uviedol, že svedok I. bol zaujatý vo vzťahu k žalobcovi 2/ a žalobkyne 1/. Nesporne chránil záujem jeho i svojej manželky (žalovanej) v konaní o vrátenie daru, ktoré sú zrejmé, nakoľko pri predaji predmetnej nehnuteľnosti by sa ako manžel žalovanej podieľal na finančnom prospechu.

K tvrdeniu súdu v bode 23. odôvodnenia rozsudku, že predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru, nie je akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného, alebo len samotná jeho nevďačnosť, ale také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, nemôžu mať žiadne výhrady. Pokiaľ súd v bode 10. odôvodnenia rozsudku uvádza, že pôvodná žalobkyňa na pojednávaní dňa 23.01.2019 pôsobila duševne nestabilne, akoby ani nechápala, čo konkrétne je predmetom konania a súd mal pochybnosti a tieto pretrvávali v priebehu celého konania, či si žalobkyňa vôbec uvedomovala, aký konkrétny úkon realizuje pri podpísaní Notárskej zápisnice zo dňa 21.08.2015, tak sa mal súd s touto skutočnosťou zaoberať

a pri svojom rozhodovaní ju mal zobrať do úvahy a predbežne rozhodnúť o tom, či tento úkon nie je úkonom absolútne neplatným. V prípade jeho absolútnej neplatnosti by vlastne nebolo potom o čom rozhodovať. Nechápu postoj súdu k vykonanému dokazovaniu, keď na jednej strane v bode 19. odôvodnenia rozsudku uvádza, že svedecká výpoveď svedkyne p. A. A. v konaní je najdôveryhodnejšou výpoveďou, ktorá bola s nebohrou pôvodnou žalobkyňou každý deň. Z jej výpovede vyplynulo, že sa jej pani B. žalovala, že chcela, aby aj jej syn mal svoju čiastku z nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom daru. Bolo to určite preto, že žalobca 2/ sa pri dedičskom konaní po svojom otcovi vzdal svojej čiastky v byte v prospech matky a teraz sa má stať bezdomovcom, čo je v rozpore s dobrými mravmi, pretože ak by sa svojho podielu nebol vzdal v prospech matky, tak by bol spoluvlastníkom predmetného bytu. Táto svedkyňa dosvedčila, že žalovaná viackrát odmietla prísť matku okúpať a tiež, že o ňu sa starala v prevažnej miere žalobkyňa 2/ a tiež žalobca 1/. A následne

v bode 24. túto dôveryhodnú svedeckú výpoveď súd výslovne neguje. V bode 24. odôvodnenia rozsudku súd uvádza, že žalovaná vyrastala v detskom domove, matka sa o ňu od útleho detstva nestarala a tak nemohlo dôjsť medzi nimi k vzťahu, aký má rodič a dieťa, k úzkym citovým väzbám a pokiaľ i žalovaná neposkytovala žalobkyne, matke, potrebnú pomoc, nemožno nedostatočnú i obmedzenú alebo i žiadnu pomoc z jej strany kvalifikovať

s ohľadom na uvedené ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pravdepodobne mal týmto súd na mysli princíp vzájomnosti, teda zohľadnenie aj správania sa samotnej darkyne, t. j. či ona sama sa nesprávala voči obdarovanej v rozpore s dobrými mravmi a či práve jej správanie nebolo príčinou nevhodného správania obdarovanej voči nej (NS SR sp. zn. 8Cdo 288/2019, 2Cdo/107/2007, 2Cdo/108/2007). S vyššie uvedeným tvrdením súdu nemôžu vôbec súhlasiť, pretože hoci matka žalovanú ako dieťa dala do detského domova /keď to súd pri svojom rozhodovaní bral do úvahy, tak mal tiež zistiť z akého dôvodu tak urobila, čo ju k tomu viedlo/, v čase dospelosti, pred uzatvorením darovacej zmluvy boli vzťahy medzi nimi

v podstate normálne, matka sa k žalovanej nesprávala v rozpore s dobrými mravmi a nezadala žiadnu príčinu na nevhodné správanie sa žalovanej. Vzťahy sa narušili až po podpise darovacej zmluvy, keď sa správanie žalovanej výrazne zmenilo k horšiemu, pretože vlastne podvodom už byť získala a matku už nepotrebovala. Z obsahu spisu je zrejmé, že hlavnými dôvodmi na vrátenie daru bol nezájum o pôvodnú žalobkyňu a neposkytovanie jej potrebnej starostlivosti, na ktorú bola denne odkázaná. Teda pri posudzovaní správania obdarovanej treba vziať do úvahy a hodnotiť i správanie sa samotnej darkyne v tom zmysle, či práve jej správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovanej voči nej (princíp vzájomnosti). Vykonaným dokazovaním však

nebolo v konaní preukázané také správanie pôvodnej žalobkyne, ktoré by bolo možné označiť za správanie, ktoré je príčinou a dôvodom, prečo žalovaná vo vzťahu k pôvodnej žalobkyni, svojej matke, neprejavovala o ňu záujem

a neposkytovala jej potrebnú starostlivosť pred doručením výzvy na vrátenie daru a ani takýto dôkaz nebol v konaní označený. V neposlednom rade, žalovaná, ako potomok pôvodnej žalobkyne, mala povinnosť prejavovať svojej matke úctu a podľa svojich schopností poskytovať žalobkyni potrebnú pomoc v starobe a najmä vzhľadom na jej zdravotný stav. Preto mal súd posúdiť správanie žalovanej v rozpore s dobrými mravmi ako aj v rozpore

so spoločensky uznávanými pravidlami správania sa odôvodňujúce nárok žalobkyne

na vrátenie daru, a preto mal rozhodnúť o povinnosti žalovanej vrátiť dar pôvodnej žalobkyni. Záverom si dovoľujú uviesť, že pôvodná žalobkyňa v minulosti darovala svoj majetok žalovanej a minimálne v akejkolvek situácii si vyžadovala prejav empatie, úctu a už aj z toho dôvodu, že ide o vzťah dieťaťa k rodičovi. Podľa súdu, vykonaným dokazovaním nebolo preukázané správanie žalobkyne, ktoré by bolo možné označiť za správanie, ktoré je príčinou a dôvodom, prečo žalovaná vo vzťahu ku žalobkyni, svojej matke, pred doručením výzvy

na vrátenie daru jej neposkytovala potrebnú starostlivosť, na ktorú bola odkázaná. S týmto tvrdením súdu vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania nemôžu vôbec súhlasiť. Podľa ich názoru správanie žalobkyne spočívajúc v tom, že matke vôbec neposkytovala potrebnú pomoc v jej každodennom živote, na ktorú vzhľadom na jej zdravotný stav bola odkázaná, mal súd na základe vykonaného dokazovania považovať a vyhodnotiť

za kvalifikované porušenie morálnych pravidiel ako hrubé porušenie dobrých mravov. Jednoznačne nemôžu súhlasiť s tvrdením súdu, že z vykonaného dokazovania súdom nebolo preukázané, že žalovaná hrubo vo vzťahu k žalobkyni porušila dobré mravy a výpoveďami svedkov nebolo možné ustáliť, či a do akej miery žalovaná poskytovala potrebnú pomoc žalobkyni tak ako to uvádza v bode 24. odôvodnenia rozsudku. Súd vo svojom odôvodnení rozsudku vôbec nezaujal stanovisko k Vyjadreniu Obce Kočovce zo dňa 12.09.2022

a Potvrdeniu ošetrojúcej lekárky A. O. K., z ktorých jednoznačne vyplýva, že o pôvodnú žalobkyňu sa starala žalobkyňa 2/ - opatrovala ju, chodila s ňou k lekárovi, robila jej nákupy a staral sa o ňu aj žalobca I/, ktorý udržiaval spoločnú domácnosť, varil

a tiež robil nákupy. Z toho nepriamo vyplýva, že žalobkyňa sa o svoju matku vôbec nestarala, hoci pomoc vzhľadom na jej zdravotný stav denne potrebovala. Taktiež neuviedol z akého dôvodu na tento dôkaz neprihliadal a nevyhodnotil ho. Takže stanovisko súdu, že nebolo preukázané, že by sa žalovaná správala k pôvodnej žalobkyni tak, že tým porušovala dobré mravy a to ani čestnými vyhláseniami ani potvrdeniami nezodpovedá skutočnosti.

Po vykonanom dokazovaní súd neaplikoval na skutkový stav § 630 OZ. Nedospel k záveru, že správanie žalovanej voči žalobkyni je potrebné považovať za kvalifikované porušenie morálnych pravidiel a hrubé porušenie dobrých mravov, čo nie je správne a je v rozpore

so zákonom. Súd správanie žalovanej ako obdarovanej, voči žalobkyni ako daryni, mal považovať a vyhodnotiť za kvalifikované porušenie morálnych pravidiel, tým, že matke vôbec neposkytovala pomoc, na ktorú bola v jej každodennom živote odkázaná, čo vyplynulo jednak zo svedeckých výpovedí nezaujatých svedkov, žalobcov 1/ a 2/, aj napriek tomu, že súd ich svedecké výpovede spochybnil, ako i listinných dôkazov, nachádzajúcich sa v spise. V zmysle § 220 ods. 2 CSP súd v odôvodnení rozsudku jasne a výstižne vysvetlí ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje

za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, príp. odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

(NS SR sp. zn.2Cdo/I 08/2016). Túto povinnosť si však súd v odôvodnení rozsudku riadne nesplnil. Po vyhodnotení vykonaných dôkazov jednotlivo aj vo vzájomných súvislostiach

a podľa ustálených zásad súdnej praxe mal súd dospieť k záveru, že aj keď správanie žalovanej kvalitatívne nemuselo naplniť parametre hrubého porušenia dobrých mravov, z kvantitatívneho hľadiska, podľa nášho názoru, treba hodnotiť ako hrubo porušujúce dobré mravy, ktoré spočívalo nielen v aktívnom konaní (správaní sa) žalovanej, ale aj opomenutí konania, t. j. neposkytovaní potrebnej pomoci pri zdravotných ťažkostiach pôvodnej žalobkyne.

7. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedla, že sa stotožňuje s rozsudkom okresného súdu a rovnako aj so zrozumiteľným odôvodnením tohto rozsudku,

a preto považuje odvolanie žalobcov za nedôvodné. Zdôrazňuje, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie považuje za príkladné, nakoľko súd sa vysporiadal so všetkým, čo bolo sporné a rozhodujúce. Odvolacie námietky žalobcov sú nedôvodné. Z výpovede samotnej žalobkyne 2/ vyplynulo, že žalobkyňa 2/ potvrdila, že dvakrát, keď bola u pani B. (pôvodná žalobkyňa), prišla k tejto žalovanej a na návšteve sa k nej nesprávala hrubo.

Z výpovede svedka F. I. vyplynulo, že pôvodná žalobkyňa odmietala previesť vlastnícke právo na žalobcu 1/, pretože ten sa opíjal a robil jej zle. Z výpovede pôvodnej žalobkyne vyplynulo, že žalovaná ju navštevovala raz za mesiac. V kontexte výpovede samotnej pôvodnej žalobkyne je konštatovanie hrubého porušenia dobrých mravov vylúčené. Žalovaná v rámci výpovede uviedla, že pravidelne a sama od seba (2-3 krát do mesiaca) navštevovala pôvodnú žalobkyňu a keď jej pôvodná žalobkyňa zavolała, tak jej aj nakúpila. Ďalej potvrdila, že ju bola aj navštíviť v nemocnici. Tiež uviedla, že jej manžel realizoval aj opravy v byte. K svojmu zdravotnému stavu uviedla, že je onkologickou pacientkou od roku 2014, pričom keď niečo spraví, tak je unavená a slabá. Zároveň uviedla, že nemá vodičský preukaz. Pre ucelený obraz skutkovej situácie žalovaná dodáva, že sestra - pani D. C. síce pomáhala pôvodnej žalobkyňi, ale tiež mala za túto pomoc poberať príspevok a napriek tomu sa k pôvodnej žalobkyňi podľa informácií žalovanej správala hrubo (kričala na ňu) a robila na ňu nátlak. Žalovaná zdôrazňuje, že žalobkyňa sama iniciovala prevod nehnuteľností prostredníctvom darovacej zmluvy spísanej formou notárskej zápisnice. Žalovaná tento dar prijala a na prejav vďaky súhlasila s doživotným bývaním pôvodnej žalobkyne v predmetnej nehnuteľnosti. Žalovaná má za to, že súčasní žalobcovia, ani pôvodná žalobkyňa neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali, že by žalovaná sa správala

k pôvodnej žalobkyňi v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Žalobcovia neunesli dôkazné bremeno svedčiace nárokovanému právu na vrátenie daru, keď dostatočným spôsobom nepreukázali naplnenie hmotnoprávných podmienok pre úspešné uplatnenie nároku na vrátenie daru. Nebolo ani preukázané, že by zo strany žalovanej dochádzalo k nejakej nevďačnosti, nevšímavosti či ľahostajnosti voči žalobkyňi. Nebolo preukázané, že by žalovaná vôbec neposkytovala pomoc pôvodnej žalobkyňi. Nestotožňuje sa odvolacou námietkou žalobcov, že z kvantitatívneho hľadiska správanie žalovanej treba hodnotiť ako hrubo porušujúce dobré mravy. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn.

3 Cdo 616/2015 zo dňa 10.12.2015. Vo výzve na vrátenie daru zo dňa 15.07.2016 je len vágne uvedené, že žalovaná sa prestala o ňu zaujímať, nenavštevuje ju, vôbec sa o ňu nezaujíma, či nepotrebuje pomoc v chorobe a starobe a v prípade nemoci je odkázaná výlučne na pomoc svojej sestry, ktorá supluje Vašu starostlivosť. Výzva na vrátenie daru bola nekvalifikovaná a nemožno z nej ustáliť či správanie možno z kvantitatívneho hľadiska (nesplnenie kvalitatívneho hľadiska žalobcovia nespochybňujú v odvolaní) považovať

za správanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi, keďže absentuje uvedenie konkrétne obdobia („od kedy do kedy s uvedením konkrétnych dní a konkrétnych skutkových okolností“), v ktorom mala žalovaná neposkytovať pomoc pôvodnej žalobkyňi. Vykonané dokazovanie taktiež neponúklo odpoveď na túto otázku, pričom dokazovanie by už ani nemohlo konvalidovať tento nedostatok výzvy na vrátenie daru. Preto považuje za správne konštatovanie súdu prvej inštancie, že „z vykonaného dokazovania súdom nebolo preukázané, že žalovaná hrubo vo vzťahu k žalobkyňi porušila dobré mravy.“ V tomto smere sú preto týkajúce sa odvolacie námietky žalobcov nedôvodné (napr. potvrdenie ošetrojúcej lekárky, vyjadrenie obce) a považuje za nehospodárne sa k tomu bližšie vyjadrovať. Samotné odvolanie žalobcov je postavené v podstate na spochybnení skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie, pričom žalobcovia poukazujú na to, že niektoré závery súdu si navzájom odporujú. Prevažná väčšina odvolanie ďalej poukazuje na odborné právne názory vo vzťahu

k vráteniu daru. Žalobcovia tiež namietajú, že súd mal predbežne rozhodnúť, že samotná darovacia zmluva je neplatná, pretože súd mal pochybnosti o duševnom zdraví pôvodnej žalobkyne. K tejto odvolacej námietke uvádza, že tento postup súdu by nemal oporu

vo vykonanom dokazovaní, pretože v danom prípade nepodala ani jedna sporová strana návrh na posúdenie jej spôsobilosti na právne úkony. Súd nemôže bez znaleckého posudku vyvodiť takéto rozhodnutie, pričom žalobcovia nevedli týmto smerom dokazovanie a boli pasívni. Súd navyše správne skonštatoval, že aj tak výsledok konania by bol rovnaký (t. j. zamietnutie žaloby). V kontexte s uvedeným sú námietky žalobcov nedôvodné. Pokiaľ ide o správanie sa pôvodnej žalobkyne na pojednávaní 23.01.2019, kde súd v bode 10. rozsudku konštatoval, že pôsobila duševne nestabilne, akoby nevedela čo je predmetom konania, tu má potrebné sa vyjadriť v nasledovnom smere, keďže súd odkázal v tomto bode aj na pochybnosti právneho zástupcu vo vyjadrení na pojednávaní. Pochybnosti právneho zástupcu žalovanej spočívali

v tom, že pôvodná žalobkyňa pôsobila, že nevedela, že vôbec niečo žaluje a čo žaluje a nie že nevedela o darovaní bytu dcére. Účastníci ako aj súd mohol posudzovať správanie tejto osoby len v čase priebehu pojednávania a nie v roku 2015 (teda 3 a pol roka predtým), kedy darovala nehnuteľnosť. Žalovaná ani súd nemal dôvod spochybňovať duševnú spôsobilosť spätne k roku 2015 a ak áno, toto nebolo vykonané a neplatnosť právneho úkonu by mohla byť konštatovaná pri týchto okolnostiach len za predpokladu znaleckého dokazovania, obzvlášť ťažkého, ak ide o skúmanie duševného stavu spätne. To sa však nestalo. Celkom isto ale pôvodná žalobkyňa pôsobila zmätene na pojednávaní v roku 2019, preto žalovaná vyjadrujúc sa prostredníctvom právneho zástupcu mala pochybnosť o tom, že jej matka skutočne aj prejavila vôľu vrátiť dar, keďže sa tak v priebehu celého jej vyjadrenia ani raz nevyjadrila. Pochybnosti boli dokonca od počiatku i v tom, či naozaj udelila plnomocenstvo v tejto veci P. Q., čo vyplýva aj z odpovede právneho zástupcu žalovanej na výzvu na vrátenie daru. Táto výzva totiž plnomocenstvo neobsahovala a bolo predložené až na opätovnú výzvu. Žalovaná jednoducho neverila tomu, že by jej matka podala na ňu žalobu na súd, čo bolo následne zmätočným vyjadrením samotnej pôvodnej žalobkyne aj potvrdené. V každom prípade však nebolo preukázané nielen hrubé, ale ani akékoľvek porušenie dobrých mravov zo strany žalovanej. Žalobcovia zároveň namietajú vo vzťahu k bodu 24. odôvodnenia súdu prvej inštancie, že nesúhlasia so závermi súdu a uvádzajú nové skutkové tvrdenia čo je neprípustné v odvolacom konaní, keďže sa nejedná o novoty. Zdôrazňuje, že nezdiera názor žalobcov, že v odôvodnení súd poukazuje na tzv. princíp vzájomnosti. O tomto princípe nie je zmienka v odôvodnení rozsudku čomu nasvedčuje aj formulácia žalobcov: „pravdepodobne mal týmto súd na mysli princíp vzájomnosti“. V tomto smere uvádza, že súd iba správne konštatoval, že v danom prípade neboli medzi pôvodnou žalobkyňou a žalovanou také úzke citové väzby, ktoré sa vytvárajú medzi matkou a dcérou a preto nemožno správanie žalovanej kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Žalovaná len vyslovila domnienku, že za motívom darovať jej byt mohli byť výčitky jej matky (pôvodná žalobkyňa) z toho, že ju ako malé dieťa umiestnila do detského domova a týmto spôsobom ju možno chcela požiadať o odpustenie, no to sa už nedozvieme, keďže pôvodná žalobkyňa zomrela. Súd navyše dodal, že nebolo zo strany žalobcov preukázané porušovanie dobrých mravov značnej intenzity, či porušovanie sústavné, s čím sa v celom rozsahu stotožňuje. Okrajovo by sa chcela vyjadriť tiež k svedkom A. a N., ktorých výpovede hodnotil v napadnutom rozhodnutí tak súd, ale odkazuje na nich aj odvolanie žalobcov. Výpovede týchto svedkov na pojednávaní sú absolútne nevierohodné, tendenčné ako i vyhýbajúce sa dôležitým otázkam. Títo svedkovia boli z iniciatívy žalobcov predvolaní k vyjadreniu sa k okolnostiam vrátenia daru, no od počiatku ich výsluchu išlo o neskrývanú snahu pomôcť žalobcom, s ktorými mali blízky vzťah. Keď oboch svedkov právny zástupca žalovanej konfrontoval so skutočnosťou, že ich čestné prehlásenia sú až na dve odchýlky v dvoch vetách celkom zhodné, ide o totožný slovosled a vyjadrenie sa k veci, evidentne písané a tlačené na jednom zariadení, svedkovia sa k týmto okolnostiam vôbec nevedeli vyjadriť, resp. vypovedali o nich protirečivo. Táto skutočnosť neušla ani pozornosti súdu, preto je záver súdu o objektívnosti výpovede svedkyne A. pre žalovanú prekvapujúci, i keď nič nemenil na rozhodnutí o merite veci. Svedok N. vypovedal o tom, ako spísal a kde podpísal čestné vyhlásenie vyhýbavo a celkom inak ako o ňom hovorila svedkyňa A.. Má podozrenie, že tieto čestné vyhlásenia, byť podpísané týmito osobami, nepísali a nevyhlásili vôbec osoby tam podpísané. Z tohto dôvodu nemôže brať súd do úvahy výpovede týchto svedkov ako dôveryhodné, boli len motivované snahou pomôcť spriatelovým osobám, pričom k žalovanej sa vyjadrovali až nenávisťne. Pre úplnosť žalovaná má za to, že právne a skutkové závery si navzájom neprotirečia ako namietajú žalobcovia v odvolaní. Súd sa len objektívne vysporiadal so všetkými dôkazmi, ktoré boli vykonané, a to i tými, ktoré nesvedčali v prospech úspešnej sporovej strany, čo len podčiarkuje objektívny prístup súdu. Nejde teda o protirečenie. Ani tieto dôkazy však neboli spôsobilé privodiť žalobcom úspech v spore a preukázať existenciu hrubého porušenia dobrých mravov. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhovala, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a zároveň zaviazal žalobcov zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania.

8. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v zmysle ust. § 379, § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v konečnom dôsledku ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

9. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, vec po právnej stránke v konečnom dôsledku správne posúdil a v konečnom dôsledku aj správne vo veci rozhodol, keď žalobu ako nedôvodnú zamietol.

10. Ust. § 630 Občianskeho zákonníka vyžaduje pre úspešné domáhanie vrátenia daru za splnenia zákonných predpokladov a to:

1. existenciu darovacej zmluvy medzi darcom a obdarovaným ohľadom predmetu darovania,
2. chovanie obdarovaného, ktoré možno objektívne posudzovať, kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov,
3. hrubé porušenie dobrých mravov vo vzťahu k darcovi alebo k členom jeho rodiny, pričom darca sa musí formou jednostranného prejavu vôle obsiahnutom v žalobe alebo samostatnou listinou súdnou cestou domáhať voči obdarovanému vrátenia daru,
4. existenciu právoplatného rozhodnutia právotvornej konštitutívnej povahy.

Pojmovými znakmi darovacej zmluvy je prenechanie niečoho v zmysle § 628 OZ, ďalej bezodplatnosť, teda stručne povedané, nesmie sa dostať žiadneho protiplnenia, ktoré má majetkovú hodnotu vo vzťahu k darcovi a tiež dobrovoľnosť liberalita, teda prenechanie niečoho.

11. Odborná literatúra aj súdna prax považujú zhodne za hrubé porušenie dobrých mravov (hrubé a nemorálne chovanie) obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny, buď porušenie dobrých mravov značnej intenzity a váhy, napr. uskutočnené jednorazovým činom alebo porušovanie dobrých mravov opakovane, sústavne, ktoré však v dôsledku svojho trvania a charakteru možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Kedy pôjde

o hrubé porušenie dobrých mravov a kedy už nie, bude vždy otázkou posúdenia konkrétneho jednotlivého prípadu a jeho zvláštností. Pre toto posúdenie však nemôže byť rozhodujúce subjektívne hľadisko darcu (nestačí, aby šlo len o prejav subjektívne pociťovaného nevďaku), ale aj hľadisko objektívne. Možno tiež zdôrazniť, že nie je rozhodujúce akú konkrétnu podobu hrubé porušovanie dobrých mravov zo strany obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny nadobudlo. Zo skúseností a právnej praxe možno dovodiť, že do tejto kategórie budú spadať prípady, kedy sú darca, či členovia jeho rodiny vystavení priamemu fyzickému násiliu alebo hrubým urážkam, psychickému nátlaku zo strany obdarovaného spočívajúceho

vo vyhrážaní, vydieraní, ponižovaní, šikanovaní atď.. Je zároveň faktom to, že hrubé porušenie dobrých mravov nemusí vždy naplňovať znaky trestného činu, priestupku alebo iného správneho deliktu. Ak je však už trestný čin už priestupok alebo iný správny delikt postihniteľný podľa zvláštnych predpisov spáchaný a kto ho spáchal, je súd rozhodujúci

o vrátení daru v týchto smeroch rozhodnutím príslušných orgánov viazaný. Chovanie sa obdarovaného hrubo porušuje dobré mravy, ak sa ocitne v rozpore so všeobecne uznávaným mienením, ktorý vo vzájomných vzťahoch medzi nimi určuje, aký má byť obsah tohto konania, aby bolo v súlade so základnými zásadami mravného poriadku spoločnosti. Výpočet dobrých mravov nemožno vzhľadom k pestrosti a mnohotvárnosti dopredu určiť. Zásady mravného poriadku spoločnosti a v dôsledku toho aj dobré mravy sa vo vzájomnom súžití ľudí a zároveň v súlade s prebiehajúcim spoločenským vývojom v určitej miere rozvíjajú

a to tak v zmysle časovom ako aj miestnym. Ak sa prieči určité chovanie darcu dobrým mravom, musí byť súdom v danom čase a vzájomnom chovaní účastníkov občianskoprávných vzťahov vždy zistené. Súd vychádza z objektívneho kritéria, prihliada ku všetkým okolnostiam konkrétneho prípadu. Súdna prax vymedzila pojem dobrých mravov ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem. V tejto súvislosti sa nemožno tiež nezmieniť

o obtiažnej preukázateľnosti chovania obdarovaného, ktoré by zadávalo darcovi dôvod

k súdному domáhaniu sa vrátenia daru. K hrubému porušovaniu dobrých mravov v úzkom rodinnom spoločenstve môže dochádzať bez akýchkoľvek vonkajších prejavov, z ktorých by bolo možné na existenciu tohto potrebného zákonného predpokladu podľa § 630 OZ usudzovať. Nie je tiež dokonca možné ani vylúčiť možnosť účelového a špekulatívneho využitia ust. § 630 OZ. Odvolací súd však považuje za významné zmeniť ďalší aspekt k veci a to uplatnenie princípu proporcionality, ktorý sa uplatní pri kolízii dvoch alebo viacerých konkurujúcich si subjektívnych práv. Na strane žalobcu je to právo darcu dar odvolať, teda žiadať vrátenie daru a na strane žalovaného právo vlastníť majetok. Chovanie obdarovaného spočívajúce v nevďaku musí preto nadobudnúť takej intenzity, aby právo darcu netrpieť takýto nevďak bolo porovnateľné so záujmom obdarovaného na zachovanie princípu právnej istoty

nedotknuteľnosti vlastníctva. Inak by v praxi dochádzalo k neprijateľným pomerom, kedy by obdarovaný bol darcovi po celú ďalšiu dobu zaviazaný neobmedzene alebo neprimerane hlboko a ich vzájomný vzťah by bol výrazne nerovnomerný.

12. K platnosti právneho úkonu darcu smerujúceho k vráteniu daru je z hľadiska jeho určitosti nevyhnutné, aby v ňom darca celkom zreteľne a jednoznačne uviedol tie konkrétne skutočnosti, v ktorých vidí hrubé porušenie dobrých mravov obdarovaným voči nemu alebo členom jeho rodiny. Úkon darcu smerujúci k vráteniu daru môže byť obsiahnutý priamo v žalobe; aj v nej musí však žalobca dostatočne presne, určito a konkrétne opísať skutkové okolnosti, z ktorých vyvodzuje opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku... Skutkové okolnosti uvedené darcom vo výzve alebo v žalobe sú potom predmetom dokazovania a tiež posudzovania z hľadiska, či došlo k naplneniu predpokladov, za ktorých sa darca môže domáhať vrátenia daru (§ 630 Občianskeho zákonníka). Je na súde, aby v oboch prípadoch skutkovo a právne vyhodnotil, či sa dorúčením výzvy alebo žaloby obdarovanému obnovilo vlastníctvo darcu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 616/2015 zo dňa 10.12.2015).

13. Súd prvej inštancie v prejednávanej veci vykonal dokazovanie a opierajúc sa o dostatočné skutkové zistenia tieto správne vyhodnotil a vyvodil z nich i správny právny záver. Na zdôraznenie ich správnosti odvolací súd len podčiarkuje, že z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie mal aj odvolací súd za preukázané, že v danom prípade sa žalobcovia po zmene žaloby domáhali, aby súd určil, že žalobkyňa L. B., J. C., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou nehnuteľností označených v petite žaloby. Nespornou skutočnosťou bolo splnenie prvej podmienky - výzva daryne (pôvodnej žalobkyne) obdarovanej (žalovanej), aby vrátila dar písomnou výzvou. Potom sa súd prvej inštancie správne zaoberal splnením druhej podmienky - či žalovaná hrubo porušila dobré mravy správaním, ako to opísala pôvodná žalobkyňa v žalobe a vo výzve na vrátenie daru. Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že pôvodná žalobkyňa darovala žalovanej nehnuteľnosti nachádzajúce sa v k. ú. K. B. vedené v LV č. XXXX - parcela registra "C", parcela č. X/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 7161 pod B17 v 1/16 a v LV č. XXX - parcelu registra "C", parcelu č. X/XX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 198 m² stavba: obytný dom súp. č. XXX na parc. č. X/XX, podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku 9461/38563, byty a nebytové priestory: byt č. X na H. poschodí obytného domu súp. č. XXX vo vchode č. X pod K. v 1/1. V darovacej zmluve si zmluvné strany upravili v čl. III., že daryňa sa môže domáhať vrátenia daru v prípade, ak sa k nej alebo voči členom jej rodiny bude obdarovaná chovať tak, že hrubo poruší dobré mravy. Dňa 21.08.2015 pôvodná žalobkyňa so žalovanou uzatvorila vo forme Notárskej zápisnice č. N575/2015, Nz29051/2015, NCRIs29737/2015 Zmluvu o zriadení vecného bremena. L. B. bola oprávnenou z vecného bremena, H. I. osobou povinnou z vecného bremena. Vecné bremeno bolo zriadené k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy, tiež zo dňa 21.08.2015. Rovnako bolo preukázané, a to z listu právnej zástupkyne pôvodnej žalobkyne zo dňa 15.07.2016, že pôvodná žalobkyňa sa voči žalovanej domáhala vrátenia daru pre veľký nevďak prejavujúci sa v sústavnom správaní žalovanej, neposkytovaní potrebnej pomoci, ktoré možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, a to v zmysle ust. § 630 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z vyjadrenia pôvodnej žalobkyne v tomto liste sa správanie žalovanej vo vzťahu k nej zmenilo k horšiemu, žalovaná sa o ňu prestala zaujímať a prestala ju navštevovať. Z listu zo dňa 24.08.2016 písaným právnym zástupcom žalovanej, vyplýva že tento žiadal právnu zástupkyňu pôvodnej žalobkyne o zaslanie plnej moci, v ktorom súčasne uviedol, že nehnuteľnosti dostala jeho klientka darom od svojej matky, ktorá ju o takéto riešenie spolu so zriadením práva zodpovedajúceho vecnému bremenu požiadala, je s ňou v stálom kontakte a navštevuje ju, pričom nevie o žiadnej podobnej požiadavke svojej matky týkajúcej sa vrátenia daru. Z listu zo dňa 11.08.2016 bolo zistené, že týmto sa pôvodná žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne opätovne domáhala vrátenia daru. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu ako i svedkov, pričom aj podľa názoru odvolacieho súdu z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že žalovaná vo vzťahu k pôvodnej žalobkyňi hrubo porušila dobré mravy. Výpovedami svedkov nebolo ani podľa odvolacieho súdu možné ustáliť, či a do akej miery žalovaná poskytovala potrebnú pomoc pôvodnej žalobkyňi. Rovnako vykonaným dokazovaním pred súdom prvej inštancie nebolo preukázané, že by žalovaná vôbec neposkytovala pomoc pôvodnej žalobkyňi. Rovnako z výzvy na vrátenie daru

a z podanej žaloby, ako i z vykonaného dokazovania nemožno ustáliť, že správanie žalovanej z kvantitatívneho hľadiska je možné považovať

za správanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi, keďže absentuje uvedenie konkrétneho obdobia, teda od kedy do kedy s uvedením konkrétnych dní a konkrétnych skutkových okolností. Taktiež z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie nevyplýva, že by žalovaná pôvodnej žalobkyni vulgárne nadávala, urážala ju a používala voči nej vulgarity, správala sa k nej neúctivo, amorálne. Nebolo ani preukázané, že by zo strany žalovanej dochádzalo k nejakej nevďačnosti, nevšímavosti či ľahostajnosti voči pôvodnej žalobkyni. Pričom z výpovede samotnej žalobkyne 2/ vyplynulo, že dvakrát, keď bola u pani B., prišla k tejto žalovanej a na návšteve sa k nej nesprávala hrubo. Teda aj podľa odvolacieho súdu žalobcovia v predmetnom konaní neunesli dôkazné bremeno svedčiace nárokovanému právu na vrátenie daru, keď dostatočným spôsobom nepreukázali naplnenie hmotnoprávných podmienok pre úspešné uplatnenie nároku na vrátenie daru. Čo sa týka námietky žalobcov uvádzanej v odvolaní, že súd prvej inštancie zohľadnil princíp vzájomnosti, teda zohľadnil aj správanie sa samotnej darykyne, pričom vykonaným dokazovaním nebolo v konaní preukázané také správanie pôvodnej žalobkyne a ani takýto dôkaz nebol v konaní označený, odvolací súd túto nepovažoval za opodstatnenú, nakoľko súd prvej inštancie nezohľadnil aj princíp vzájomnosti, ale len konštatoval, že v danom prípade neboli medzi pôvodnou žalobkyňou

a žalovanou také úzke citové väzby, ktoré sa vytvárajú medzi matkou a dcérou a preto nemožno správanie žalovanej kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Rovnako odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku žalobcov uvádzanú v odvolaní, že súd prvej inštancie mal predbežne rozhodnúť, že samotná darovacia zmluva je neplatná, pretože mal pochybnosti o duševnom zdraví pôvodnej žalobkyne, nakoľko tento postup súdu by nemal oporu vo vykonanom dokazovaní, pretože v danom prípade nepodala ani jedna sporová strana návrh na posúdenie jej spôsobilosti na právne úkony a súd nemôže bez znaleckého posudku vyvodiť takéto rozhodnutie, pričom žalobcovia neviedli týmto smerom dokazovanie a boli pasívni. Záverom odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že z výsluchu pôvodnej žalobkyne pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že chce od žalovanej vrátiť nehnuteľnosti

z dôvodu, že chce byť predať, ísť do domova a zabezpečiť synovi strechu nad hlavou.

Z uvedeného potom podľa odvolacieho súdu vyplýva, že nie pre hrubé porušenie dobrých mravov zo strany žalovanej chcela pôvodná žalobkyňa vrátiť dar späť, ktorý žalovanej darovala, ale preto, že chcela svoj byt predať. V konaní teda ani podľa odvolacieho súdu nebolo preukázané, že by sa žalovaná správala spôsobom, ktorým by hrubo porušila dobré mravy. Odvolací súd uvádza, že každé nevhodné správanie sa obdarovaného, ani menej významné porušenie dobrých mravov, ešte nezakladá darcovi právo domáhať sa vrátenia daru. V prejednávanej veci odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané také správanie sa žalovanej voči pôvodnej žalobkyni, ktoré by dosahovalo značnú intenzitu, alebo by bolo sústavné tak, ako to súdna prax pre úspešné uplatnenie nároku na vrátenie daru vyžaduje.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené teda súd prvej inštancie v predmetnej veci z výsledkov dokazovania vyvodil správny skutkový záver, na ktorý aplikoval správnu právnu úpravu, preto odvolací súd nepovažoval námietky žalobcov za opodstatnené a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

15. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnej žalovanej vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči žalobcom, ktorí úspech v odvolacom konaní nemali a preto jej odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcom v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa

(§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).